

KANTELU

Kantelijat arvostelevat oikeuskanslerille 18.1.2018 osoittamassaan kirjoituksessa Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston menettelyä Oulun eläinmuseon julkisen osan lakkauttamisessa.

Kantelijat katsovat muun muassa, että Oulun kaupunki ei ole käsitellyt asiasta 3.4.2017 tehtyä valtuustoaloitetta ja 8.6.2017 tehtyä toista saman sisältöistä aloitetta asianmukaisesti. Aloitteessa esitettiin, että Oulu tukee suoraan eläinmuseon nykyisenlaajuista toimintaa nykyisissä tiloissa. Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston virkamiehet valmistelivat kantelun mukaan täysin poikkeavaa vaihtoehtoa. Toimeksianto kaupungin ja yliopiston työryhmälle annettiin 24.5.2017, mutta sen muotoilusta ei kerrottu valtuustoaloitteen tekijöille. Työryhmän tehtävänä oli selvittää Oulun yliopiston eläinmuseon kokoelmista rakennettavan näyttelyn sijoittumista Pohjois-Pohjanmaan museon alakertaan. Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuurilautakunta ei käsitellyt käytännössä ollenkaan alkuperäistä aloitetta hallintosäännön mukaisessa määräajassa, vaan 23.8.2017 hyväksyttiin päätösesitys, jonka mukaan ”Oulun kaupunki valmistelee yhdessä Oulun yliopiston kanssa eläinmuseon toiminnan jatkamiselle asiakaslähtöistä ja taloudellisesti tehokasta ratkaisua, jonka edellyttämät päätökset tuodaan Oulun kaupungin osalta päätöksentekoon alkusyksyllä”. Alkuperäinen aloite olisi pitänyt käsitellä kolmessa kuukaudessa eli 3.7.2017 mennessä.

Kirjoituksessa katsotaan myös, etteivät Oulun yliopiston hallitus ja yliopiston rehtori ole vastanneet yhteydenottoihin hallintolain mukaisesti, eikä yliopistolle tehtyjä esityksiä ole käsitelty asianmukaisesti. Pyydettyjä neuvotteluja ei ole järjestetty. Oulun kaupunginvaltuuston 3.4.2017 tekemää valtuustoaloitetta, joka lähetettiin Oulun yliopiston ja ammattikorkeakoulun johdolle 28.4.2017, ei käsitelty yliopiston hallituksessa.

Kantelijat pyytävät oikeuskansleria tutkimaan Oulun yliopiston johdon ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuritoimen toiminnan laillisuuden, hyvän hallinnon, sivistystoiminnan ja yleisön palvelun näkökulmasta.

SELVITYS

Oulun kaupungin selvitys on annettu 26.4.2018 ja Oulun yliopiston selvitys 25.4.2018.

VASTINE

Kantelijoiden vastine on saapunut 3.8.2018.

RATKAISU

Säännökset

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee muun muassa valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri käsittelee hänelle osoitettuja kirjallisia kanteluja ja viranomaisten ilmoituksia. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menettelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Pykälän 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Oikeuskanslerin tehtäviin ei kuulu puuttua muun muassa kantelukirjoituksessa tarkoitettuihin tekijänoikeutta ja rahoitusta koskeviin asioihin.

Kuntalain (410/2015) 23 §:ssä säädetään aloiteoikeudesta. Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Kuntalain 90 §:n mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset muun muassa hallinnon ja toiminnan järjestämiseen liittyvistä asioista, päätöksenteko- ja hallintomenettelyyn liittyvistä asioista ja valtuuston toimintaan liittyvistä asioista, joihin kuuluu muun muassa valtuutetun aloitteen käsittely.

Oulun kaupungin hallintosäännön 114 §:ssä on säännökset valtuustoaloitteesta. Pykälän mukaan valtuuston kokouksessa on valtuustoryhmällä tai valtuutetulla oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa koskevista asioista. Valtuustoaloitteeseen antaa vastauksen se toimielin, jonka tehtäviin hallintosäännön tai lainsäädännön perusteella asian käsittely kuuluu. Vastatessaan aloitteeseen toimielimen on kerrottava selkeästi, mihin toimenpiteisiin aloitteen johdosta on ryhdytty tai ryhdytään. Aloite on käsiteltävä ao. toimielimessä kolmen kuukauden sisällä aloitteen vireille saattamisesta. Mikäli vastauksen antaminen viivästyy, täytyy aloitteen tekijälle ilmoittaa käsittelyn viivästymisen syy, arvioitu käsittelyaika ja aloitetta valmistelevan henkilön yhteystiedot.

Hallintolakia (434/2003) sovelletaan lain 2 §:n 2 momentin mukaan valtion viranomaisissa, kunnallisissa viranomaisissa ja itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa sekä eduskunnan virastoissa ja tasavallan presidentin kansliassa. Lain 2 luvussa säädetään hyvän hallinnon perusteista, joihin kuuluvat muun muassa hallinnon oikeusperiaatteet, palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus, neuvonta ja hyvän kielenkäytön vaatimus.

Viranomaisen on hallintolain 6 §:n mukaan kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Lain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Viranomaisen on lain 8 §:n mukaan toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:n mukaan Oulun yliopisto on julkisoikeudellinen laitos. Lain 3 §:n mukaan yliopistoilla on itsehallinto, jolla turvataan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus. Itsehallintoon kuuluu päätöksenteko-oikeus sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

Asiassa saadut selvitykset

Oulun kaupungin selvityksen mukaan Oulun yliopisto on vastannut eläinmuseon ylläpitämistä yliopiston kiinteistössä Linnanmaan kampuksella. Yliopisto omistaa myös eläinmuseon kokoelman. Oulun yliopisto on ilmoittanut Oulun kaupungille, että se tarvitsee eläinmuseon tilat muuhun käyttöön. Eläinmuseon toiminnan on ollut tarkoitus loppua helmikuussa 2018. Asiasta on käyty keskustelua Oulun yliopiston ja kaupungin kesken sen jälkeen, kun Oulun Ammattikorkeakoulu Oy päätti marraskuussa 2016 siirtymisestä Oulun yliopiston tiloihin.

Oulun yliopiston ilmoitettua eläinmuseon toiminnan loppumisesta Oulun kaupungilla ei olisi ollut mahdollisuutta alkaa tukea eläinmuseon säilymistä yliopiston tiloissa.

Eläinmuseon loppumisen vuoksi sivistys- ja kulttuurijohtaja nimesi 24.5.2017 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää eläinmuseon kokoelmista rakennettavan näyttelyn sijoittumista Pohjois-Pohjanmaan museon alakertaan. Työryhmän esityksen tuli olla valmis 15.8.2017 mennessä.

Joukko valtuutettuja teki 3.4.2017 valtuustoaloitteen Oulun eläinmuseon tukemisesta nykyisenlaajuisessa toiminnassa nykyisissä Oulun yliopiston tiloissa. Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuurilautakunta käsitteli aloitetta 23.8.2017. Lautakunta teki päätöksen, jonka mukaan Oulun kaupunki valmistele yhdessä Oulun yliopiston kanssa eläinmuseon toiminnan jatkamiselle asiakaslähtöistä ja taloudellisesti tehokasta ratkaisua, jonka edellyttämät päätökset tuodaan Oulun kaupungin osalta päätöksentekoon alkusyksyllä. Myös toisen valtuutetun 8.6.2017 tekemää valtuustoaloitetta käsiteltiin 23.8.2017. Oulun kaupunki toteaa, että valtuustoaloitteet on valmisteltu ja käsitelty Oulun kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Oulun yliopiston selvityksessä todetaan muun muassa, että Oulun yliopiston rehtori on 13.1.2017 ottanut kantelukirjelmässä tarkoitetun nettikansalaisadressin lähetystön henkilökohdaisesti vastaan ja vastannut samalla adressin sisältöön. Rehtori on myös vastannut sähköpostiviesteillä alkuvuonna 2017 esitettyihin kysymyksiin. Oulun yliopiston hallitus on 1.2.2017 pidetyssä kokouksessaan käsitellyt eläinmuseon säilyttämistä koskevaa adressia. Adressi on

---

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

---

kokonaisuudessaan ollut asiassa taustamateriaalina, joten hallitus on voinut perehtyä siihen muun kokousmateriaalin tavoin. Rehtori on vastannut myös 4.12.2017 esitettyyn neuvottelupyyntöön.

Yliopiston selvityksen mukaan yliopiston johdolle on 28.4.2017 toimitettu sähköpostiviesti, jossa on kerrottu 3.4.2017 tehdystä valtuustoaloitteesta. Viestin sisältö ei sisällä sellaisia toimenpide- tai tietopyyntöasioita, että ne edellyttäisivät päätöksentekoa tai muita toimia yliopistolta. Rehtori on kuitenkin tähänkin viestiin liittyen tavannut kaupunginjohtajan 10.5.2017. Rehtori on vastannut myös 21.9.2017 hänelle lähetettyyn viestiin sähköpostitse 22.9.2017.

Yliopisto toteaa, että eläinmuseotoiminnan siirtymiseen ja uuden eläinmuseolle soveltuvan paikan löytymiseen on liittynyt hyvin paljon mielipiteiden vaihtoa ja keskustelua. Yliopiston tavoitteena on ollut ja on edelleenkin löytää yhdessä kaupungin kanssa museotoiminnalle kaupunkilaisia parhaiten palveleva sijainti. Yliopiston tavoitteena on ollut vastata erilaisiin mielipiteisiin ja keskusteluihin mahdollisimman avoimesti ja perusteellisesti.

Arviointi sekä johtopäätökset ja toimenpiteet

Oulun kaupungin hallintosäännön mukaan valtuustoaloite on käsiteltävä asianomaisessa toimielimessä kolmen kuukauden sisällä aloitteen vireille saattamisesta. Siitä, miten aloite tulee käsitellä, ei ole säädetty. Kantelukirjelmässä tarkoitettu valtuustoaloite on tehty 3.4.2017, joten se olisi tullut käsitellä 3.7.2017 mennessä. Aloitetta on kuitenkin käsitelty Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuurilautakunnassa vasta 23.8.2017. Oulun kaupungin ei näin ollen voida katsoa menetelleen hallintosäännön edellyttämällä tavalla aloitteen käsittelyssä, joten saatan käsitykseni virheellisestä menettelystä Oulun kaupungin tietoon.

Saadun selvityksen perusteella ei ole ilmennyt muuta sellaista Oulun kaupungin lainvastaista tai muutoin virheellistä menettelyä taikka laiminlyöntiä, joka antaisi aiheutta toimenpiteisiin.

Oulun yliopiston osalta ei ole ilmennyt toimenpiteitäni edellyttävää lainvastaista tai virheellistä menettelyä taikka laiminlyöntiä.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
